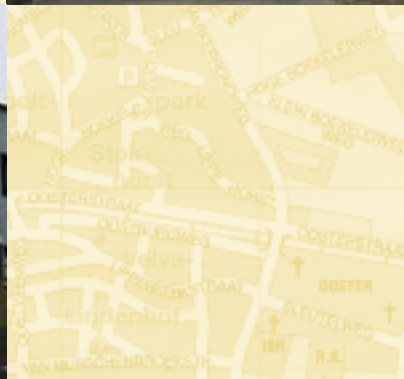

Monitor verslaafden en daklozen Enschede 2005

METINGEN 2001, 2002, 2003 EN 2004

B. Bieleman

A. Kruize

C. Ogier

INTRAVAl
bureau voor onderzoek & advies

SAMENVATTING

Om meer inzicht te krijgen in het aantal dak- en thuislozen en zichtbare alcohol- en drugsverslaafden Enschede is, in het kader van een doelgroepenanalyse in 2002, verschillende instanties om gegevens uit hun registraties gevraagd. In 2004 en 2005 zijn deze instanties wederom door bureau INTRAVAL benaderd om gegevens aan te leveren over de jaren 2002, 2003 en 2004. Over de verschillende jaren zijn in opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Enschede, registratiegegevens opgevraagd van politie, verslavingszorg, maatschappelijke opvang, geestelijke gezondheidszorg en jeugdzorg.

Aantallen en omvang

De door de instanties (politie, TACTUS, Leger des Heils, Stichting Humanitas Onder Dak Twente, Vangnet Zorg en Jeugdzorg) verstrekte gegevens zijn gekoppeld en verwerkt in één databestand. Personen die meerdere keren voorkomen zijn verwijderd. Wat overblijft is een geanonimiseerd bestand met unieke personen en de contacten die zij hebben met politie, hulpverlening en/of maatschappelijke opvang. In 2004 staan in totaal 1.469 personen geregistreerd bij de instellingen (tabel 1). Het merendeel van deze personen (81%) is bij één instelling bekend, terwijl 15% bij twee instellingen voorkomt.

Tabel 1. Bekendheid bij instellingen naar aantal, 2004

	N	%
Bekend bij één instelling	1.198	81
Bekend bij twee instellingen	213	15
Bekend bij drie instellingen	51	4
Bekend bij vier instellingen	7	1
Totaal	1.469	100

Uit het gekoppelde databestand blijkt dat het bestand van de Laagdrempelige Opvang (LO) van het Leger des Heils de meeste overlap vertoont met de andere bestanden. Bijna twee derde (65%) van de personen die in 2004 10 nachten of meer heeft doorgebracht in de LO komt eveneens voor in één of meer andere registratiebestand(en), terwijl dit bijvoorbeeld voor slechts een derde van de alcoholcliënten van TACTUS geldt. De personen die gebruik maken van de LO lijken derhalve dus de meest problematische groep te vormen.

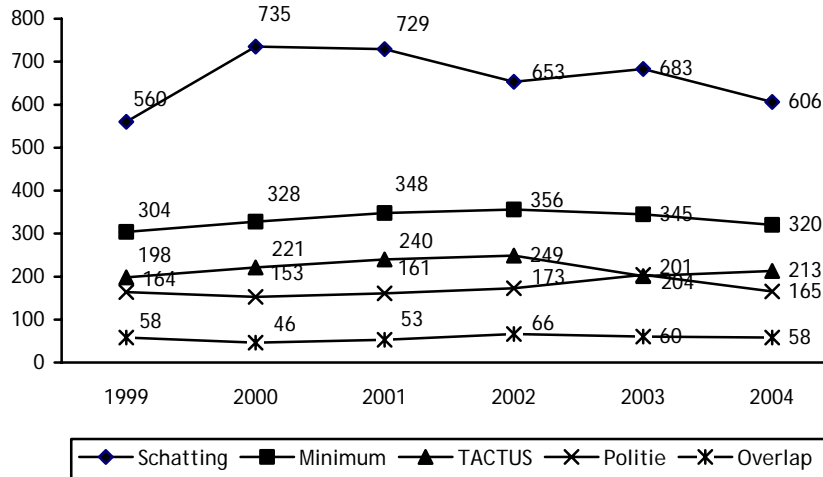
Polydrugsverslaafden

In 2004 zijn minimaal 320 unieke personen met een polydrugsverslaving bekend bij de politie en/of de verslavingszorg in Enschede (figuur 1). Het gaat hierbij om de personen die in het HKS van de politie gevarenclassificatie 'harddrugsverslaafd' toegekend hebben gekregen en/of personen die bij TACTUS als eerste of tweede middel heroïne hebben staan. Wanneer wordt gekeken naar de voorgaande jaren, dan blijkt het minimum aantal polydrugsverslaafden in 2002 met 356 op het hoogste niveau te liggen, terwijl in 1999 het laagste minimum aantal polydrugsverslaafden op enig moment in Enschede aanwezig is geweest, namelijk 304.

Op basis van de overlap tussen de verschillende bestanden wordt de omvang van het aantal polydrugsverslaafden in 2004 geschat op 606. In 2000 is de schatting van het aantal polydrugsverslaafden het hoogst (735), terwijl in 1999 deze schatting beduidend lager ligt (560).

In de periode 1999-2004 is het minimum aantal polydrugsverslaafden dat zich op enig moment in Enschede ophoudt redelijk stabiel. Ditzelfde geldt voor de aantallen polydrugsverslaafden die zowel bij de politie als bij TACTUS bekend zijn.

Figuur 1 Omvangschatting polydrugsverslaafden, 1999-2004

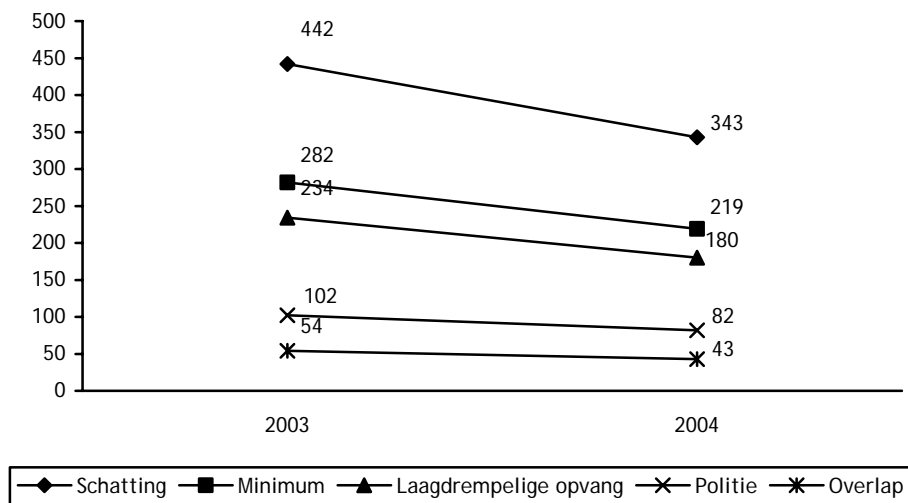

In de afgelopen zes jaar (1999-2004) hebben zich minimaal 542 polydrugsverslaafden op enig moment in Enschede opgehouden. Voor de afgelopen vijf jaar ligt dit minimum aantal op 535, terwijl deze aantallen voor de afgelopen vier, drie en twee jaar respectievelijk 525, 475 en 407 bedragen. Tevens is voor 2004 nagegaan hoeveel polydrugsverslaafden zich per kwartaal ophouden in Enschede. Het blijkt dat het minimum aantal uiteen loopt van 233 in de winter (eerste kwartaal) tot 245 in de herfst (vierde kwartaal).

Daklozen

Voor de jaren 2003 en 2004 zijn eveneens schattingen gemaakt van het aantal daklozen dat zich op enig moment heeft opgehouden in Enschede. Het blijkt dat er in 2003 sprake is van naar schatting 442 daklozen, terwijl in 2004 het aantal is gedaald met honderd tot 343 (figuur 2).

Figuur 2 Omvangschatting daklozen, 2003 en 2004

Naast een overzicht van het minimum aantal daklozen per jaar is ook gekeken naar het minimum aantal daklozen dat in 2004 per kwartaal op enig moment aanwezig is in Enschede. Dit aantal loopt uiteen van 98 in de winter (eerste kwartaal) tot 111 in de zomer (derde kwartaal). Van deze aantallen is in de winter 18% bekend bij de politie, terwijl dit percentage in de zomer ligt op 51%. Daklozen komen dus in de zomer opmerkelijk vaker in aanraking met de politie.

Politie

Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de in de politiebestanden voorkomende drugsverslaafden, alcoholisten en dak- en thuislozen worden jaarlijks gegevens opgevraagd uit verschillende registratiesystemen, te weten HKS, BPS en Tobias. In de voorgaande jaren zijn gegevens gekregen over verdachten uit het HKS die de gevarenclassificatie 'harddrugsverslaafd' zijn toegekend. Dit jaar is echter gebruik gemaakt van het gehele HKS.

Allereerst is gekeken naar de overlap tussen de drie bestanden van de politie waarbij alleen de personen met gevarenclassificatie 'harddrugsverslaafd' uit het HKS bestand zijn meegenomen. Hieruit blijkt dat 158 personen die wel in 2004 in het BPS voorkomen, niet in één van de twee andere bestanden voorkomen. Wanneer van deze 158 personen vervolgens wordt nagegaan of zij wel voorkomen in het gehele HKS blijkt dit voor 49 personen inderdaad het geval te zijn. Deze 49 personen hebben in 2004 zowel overlast veroorzaakt als misdrijven gepleegd. Uit de meldingen in het BPS blijkt dat het met name gaat om alcoholisten. Er lijkt dus sprake te zijn van drie verschillende groepen die bekend zijn bij de politie: een groep die alleen misdrijven pleegt; een groep die alleen overlast veroorzaakt; en een groep die zowel misdrijven pleegt als overlast veroorzaakt. Het merendeel (60%) van de 1.469 dak- en thuislozen en verslaafden die bij de één of meerdere instellingen bekend zijn, komt echter in 2004 niet voor in de registraties van de politie.

Uit de koppeling van het BPS en Tobias blijkt dat er sprake is van een harde kern van 185 unieke personen die overlast veroorzaken. Het gaat hierbij om personen die in twee of meer jaren in aanraking zijn geweest met de politie in verband met overlast (in de registraties van het BPS en/of Tobias voorkomen). Van deze personen komen 130 in twee verschillende jaren voor, 39 in drie verschillende jaren en 16 in alle vier jaren.

Aangezien bureau INTRAVAL momenteel soortgelijke onderzoeken naar de aard en omvang van dak- en thuislozen en zichtbare verslaafden in Almelo en Hengelo uitvoert, zijn voor 2004 HKS-gegevens verkregen voor geheel Twente. Het blijkt dat in de periode 1999-2004 ongeveer de helft van de personen met de gevarenclassificatie 'harddrugsverslaafd' woonachtig is in Enschede. In 2004 is 48% afkomstig uit Enschede, terwijl dit in 1999 voor 53% geldt.

